

haz. m.

**BESZÁMOLÓ A
BÁNYÁSZATTÖRTÉNETI MÚZEUM
2017. ÉVI
TEVÉKENYSÉGÉRŐL**

I. ELŐZMÉNYEK

A település múzeuma, 2013. január 1-jétől Rudabánya Város Önkormányzatának fenntartásában van, **Bányászattörténeti Múzeum** néven.

Az **1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről** szóló tv.47. § szerint (1) A tematikus múzeum: *a)* a kulturális javak egy meghatározott csoportját, illetve egy témát érintő gyűjtőkörrel, országos vagy korlátozott gyűjtőterülettel, vagy *b)* egy muzeológiai szakterületet (szakágat) felölelő gyűjtőkörrel, korlátozott gyűjtőterülettel rendelkező intézmény. (2)⁴⁷ A tematikus múzeum vezetőjének megbízásához és annak visszavonásához a miniszter véleményét előzetesen ki kell kérni. „(1) Múzeum a kulturális javak tudományosan rendszerezett gyűjteményeiből álló muzeális intézmény (2) A múzeum feladata a kulturális javak meghatározott anyagának folyamatos gyűjtése, nyilvántartása, megőrzése és restaurálása, tudományos feldolgozása és publikálása, valamint kiállításokon és más módon történő bemutatása. (3) A múzeum rendelkezik az e feladatok ellátásához a szakmai normatívák szerint szükséges tárgyi és anyagi feltételekkel, megfelelő épülettel, szakirányú felsőfokú végzettségű alkalmazottakkal. (4) A múzeum elnevezést hivatalosan csak az e törvény alapján működési engedéllyel rendelkező múzeumok használhatják.”

Ennek értelmében a **Bányászattörténeti Múzeum** jelenlegi besorolása **tematikus múzeum**, a jogszabályokban meghatározott feltételeknek eleget tesz, azaz a 26/2012. (IV. 25) NEFMI rendeletnek: 6. § „a) a múzeum használatában álló épületben állandó és időszakos kiállítás bemutatására alkalmas kiállító helyiségeket, gyűjteményi raktárt, előkészítő raktárt, állományvédelmi feladatok ellátására alkalmas helyiséget, könyvtárat, adattárat, valamint elkülönítetten, vagy a kiállító térben múzeumpedagógiai foglalkoztató teret, és a közönség fogadását szolgáló helyiséget alakított ki, továbbá az épületet elektronikus és mechanikus védelemmel látta el. *b)* a múzeum a gyűjtőkörének megfelelő állandó és időszaki kiállítást mutat be, amelyek **évente legalább 260 napon át** - beleértve minden hónap egyik hétvégéjének az intézmény által meghatározott napját, továbbá a Magyar Köztársaság nemzeti ünnepeit - naponta legalább négyórás nyitva tartás és a *d)* pontban meghatározott valamely munkakört betöltő alkalmazott szakmai felügyelete mellett látogathatók, valamint a kiállításokhoz kapcsolódó közművelődési és múzeumpedagógiai szolgáltatásokat nyújt, *c)* a muzeális intézmény hetente legalább egyszer négyórás időtartamban kutatószolgálatot működtet, *d)* a múzeumban a gyűjtőkörébe tartozó szakáganként muzeológus, továbbá műtárgyvédelmi munkatárs és múzeumi közművelődési szakember munkakört létesítenek, amelyet külön jogszabályban meghatározott képesítéssel

rendelkező szakember tölt be, e) az arra jogosult a kérelem alapjául szolgáló kulturális javakat hitelesítés nélküli alapleltárba vagy külön nyilvántartásba vette.”¹

II. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

4 főállású közalkalmazott dolgozója van intézményünknek, 2 fő történész - muzeológus középiskolai tanár végzettséggel, 1 fő restaurátor és 1 fő pénztáros - adattáros, s így megfelelünk a fentebb idézett jogszabályokban előírt feltételeknek.

2017. augusztus 31.-én viszont személyi változás következett be, amikor Márkus Zsuzsanna történész-muzeológus személyes indokokra hivatkozva, kérte munkaviszonyának közös megegyezéssel való megszüntetését, amelyet az intézményvezető, mint a munkáltatói jogok gyakorlója megtett.

A személyzeti helyzetben további változások fognak beállni nyugdíjazások miatt ezért, a múzeum jövőbeni működtetésének megoldására, már meg kellett találni a megfelelő végzettségű munkatársakat, figyelve, arra hogy munkakörök átadása, a betanulásra is jusson idő és meglegyenek az alkalmazás feltételei. Így 2017. október 1-vel Király Tiborné került felvételre, mint gyűjteménykezelő, illetve a jövőben az adminisztrátori feladatokat végzi, mivel az év végén Bics Istvánné adattáros- adminisztrátor bejelentette, hogy a nők 40 éves kedvezményes nyugdíjazási lehetőségével élni kíván, ezért kérte a szükséges intézkedés megtételét, miután rendelkezik, az ehhez szükséges szolgálati idővel, amelyet 2018. május 31 után vesz igénybe a szabadságok kivételével és a felmentési idő letöltésével. Ezenkívül Bics István restaurátor is elérte a rá irányadó nyugdíjkorhatárt, tehát a felmentési idő letelte után 2018. augusztus 14-én nyugdíjazását kéri, de a restaurátori feladatokat a jövőben megbízás keretében el fogja látni, mivel a restaurátor megléte a múzeumi besorolás megőrzéséhez szükséges. A személyi állomány bővítése a jövő évben így szükségessé válik, az intézmény működtetése érdekében.

2015.-től a fenntartó támogatásának köszönhetően közfoglalkoztatottként takarító – kisegítő személyzetet kaptunk, aki 2017-ben is segítségünkre volt.

A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló törvény szerint a 2016. január 1-je után megkezdett érettségi vizsgákhoz **50 óra közösségi szolgálat** igazolása szükséges, ennek biztosítását és igazolását intézményünk szerződésben az alábbi középfokú oktatási intézmények diákjai részére vállalta:

- Földes Ferenc Gimnázium, Miskolc

¹ A nemzeti erőforrás miniszter 26/2012. (IV. 25.) NEFMI rendelete muzeális intézmények, nyilvános könyvtárak és közművelődési intézmények működésével kapcsolatos miniszteri rendeletek módosításáról.

- Irinyi János Református Szakközépiskola és Diákotthon, Kazincbarcika
- Surányi Endre Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium, Kazincbarcika
- Szalézi Szent Ferenc Gimnázium, Kazincbarcika

Fontos, hogy a fiatalok megismerkedhessenek a múzeumi munkával és megfelelő feladatot találjunk számukra (kiállítások rendezésében, rendezvények lebonyolításában, a múzeumi anyag digitalizálásában stb.). Mindez több célt is szolgál, hiszen a diákok számára egyfajta munkatapasztalatot jelent, segítik az intézmény munkáját és nem utolsósorban jóhíret vihetik múzeumunknak, ami annál inkább fontos, hiszen látogatóink többségét a középiskolás és általános iskolás diákok teszik ki.

Ezzel kapcsolatban elmondható, hogy a tavalyi évben 3 fő teljesítette nálunk a közösségi szolgálatot, majd a Herman Ottó Múzeummal közös pályázat során nagy örömmel szolgált, hogy közülük 2 fő illetve korábban közösségi szolgálatot teljesítők is visszatértek hozzánk és részt vettek kisfilmek készítésében és bútortervezésben. Ez egy jó visszajelzés számunkra, hogy a diákok megszerették intézményünket és szívesen jönnek vissza. Munkánknak ez is fontos célja, hogy múzeumot szerető, múzeumba járó nemzedék nevelését elősegítse.

III.GAZDÁLKODÁS

Az települési önkormányzatok könyvtári, közművelődési és múzeumi feladataihoz nyújtott támogatások a költségvetési törvény tartalmazza, így a múzeum működéséhez biztosított állami támogatás összegét, mely szerint **10 233 E Ft** kapott, mely a teljes működési költséget nem elegendő, ezt a fenntartó egészíti ki illetve, ehhez társul még az intézmény saját bevétele, így ez a három tétel fedezi tehát az intézmény teljes költségvetését.

A költségvetési előirányzatot összességében az intézmény tartotta, viszont költségvetési tételenként vannak eltérések, melyek átcsoportosítással tartják az elfogadott összegeket, ennek részletei majd a pénzügyi csoport beszámolójában találhatóak meg.

A 2017. évi bevételek alakulását az alábbi táblázat szemlélteti havi bontásban, tételenként. A belépőjegyek ára teljes áru belépőjegy **600 Ft**, a kedvezményes belépőjegy pedig **300 Ft**. A fotójegy (1000 Ft), a tárlatvezetés (3000 Ft) és a múzeumpedagógiai foglalkozás díja (300 Ft/fő) változatlan maradt. A gazdálkodás részletesebb adatai a pénzügyi csoport kimutatásában megtalálható.

2017 Bevétel	Teljes áru belépőjegy	Kedvezmén- yes belépőjegy	Múzeum- pedagógiai foglalkozás díja	Tárlat- vezetés díja	Fotójegy Videojegy	Összesen:
január	3600	900				4500
február	1200				1000	2200
március	7800	3300			1000	12100
április	18000	9000				27000
május	34200	72000		3000	4000	113200
június	47400	71400	13800	9000	6000	147600
július	116400	59100		6000	5000	186500
augusztus	106200	68100		3000	19000	196300
szeptember	39000	76200		9000	15000	139200
október	22800	40200		3000	2000	68000
november	21000	7800			1000	29800
december	2400				1000	3400
Mindösszesen	420000	408000	13800	33000	55000	929800

A bevételek az előző évhez viszonyítva kb. ugyanazt a szintet érte el minimális csökkenéssel, a látogatószám is hasonló mértékben, és azt az egyéb szolgáltatások díjai (múzeumpedagógiai foglalkozások díja, fotó-és videójegy, valamint tárlatvezetés) tudtak mérsékelni. Fontos kiemelni, hogy a tárlatvezetési díjból és a fotójegyből származó bevétel az előző évhez képest megduplázódott, s így kompenzálta a belépőjegy bevétel csökkenést.

IV. GYŰJTEMÉNYI MUNKA

1. Gyűjteményrendezés, revíziók, selejtezés; kölcsönzések, letétek

A múzeum anyagának rendezése, a kölcsönzések, letétek dokumentálása folyamatos. Több alkalommal tárgyakat kölcsönöztünk más múzeumoknak és intézményeknek (pl. *Miskolci Egyetem, az edelényi Szent Miklós Görögkatolikus Kéttannyelvű Általános Iskola*) és a helyi intézmények előadásaihoz, rendezvényeihez (*Gvadányi József Művelődési Ház* gyermek

színháztársaság csoportja, Bóbita Óvoda, Szociális Szolgáltató Központ). A tárgyak csomagolása, szállítása szakszerűen történt. A Herman Ottó Múzeum gyűjteményeiből kölcsönzött tárgyak egyeztetve lettek az illetékes osztályokkal (képzőművészeti, ásványtári illetve a történelmi), a letéti szerződések előkészítése folyamatban van. A nyár folyamán megkezdődött az adattári anyagok rendszerezése, a fényképanyag újradigitalizálása (jobb felbontásban), hogy a kutatói kéréseket gyorsabban tudjuk teljesíteni.

3. Adattári munka; gyarapodás

A digitalizálási munka 2017-ban is folyt, a közösségi szolgálatot teljesítő diákoknak és a közfoglalkoztatott kisegítőnek köszönhetően a szerzői jogdíj alá már nem eső kötetek rögzítése, melyek egy részét már eljuttattunk a Magyar Elektronikus Könyvtárba. A 2017. évi költségvetésben előirányzott összegben belül igyekeztünk a gyűjteményt gyarapítani (ez csak a műszaki-technikai-történelmi és történelmi gyűjteményt érintette) Így egy szenes vasaló került megvásárlásra. A gyűjtemény viszont ajándékozásból is gyarapodott (bányászegyenruha sapkával és 2 db nyakkendővel, a valamint 2 db bányász díszfokos került a gyűjteménybe. Fontos ezzel kapcsolatban, hogy mindezek a fenntartó tulajdonát képezik, míg az eddig átvett gyűjtemények állami tulajdonát képeznek.

Gyarapodás módja	Mennyisége (db)
<i>vásárlás</i>	1
<i>ajándék</i>	4
Összesen:	5db

A fentiekből - Történelmi gyűjtemény gyarapodott: 5 db

4. Könyvtári munka; gyarapodás mennyisége és módja, katalogizálás, rendezése.

A könyvtári állomány rendezése és a régebbi kiadványok digitalizálása folyamatosan történt 2017-ben is. A könyvállomány ajándék, csere útján, saját előállítással és vásárlás útján gyarapodott. Ezzel kapcsolatban megjegyzendő, hogy a múzeumot támogató Érc-és Ásványbányászati Múzeum Alapítványnak köszönhetően került előfizetésre a National Geographic, a Történelmi Szemle és a Századok folyóirat.

Gyarapodás módja (könyv, CD-ROM)	Mennyisége (db)
<i>vásárlás</i>	12
<i>ajándék, csere, saját előállítás</i>	10
Összesen:	22

5. Műtárgyvédelem

Intézményünk 1 fő fémrestaurátorral rendelkezik, aki elvégzi a tisztítási, konzerválási és restaurálási munkákat. Ez jelenti a múzeum gyűjteményébe bekerült tárgyakat, illetve a már gyűjteményekben lévő tárgyakat, természettudományi darabokat is. A 2017. évben elvégzett műtárgyvédelem adatai a következők:

Gyűjtemény	Tisztított tárgy (db)	Konzervált tárgy (db)	Ebből restaurált tárgy (db)
Technikatörténeti	30	30	0
Történeti	13	11	2
Természettudományi	1	1	1
Egyéb vegyes	2	2	1
Összesen	46	44	4

V. TUDOMÁNYOS TEVÉKENYSÉG

1. Történeti kutatások

Történeti kutatómunkánkat igyekeztünk a lehetőségek szerint a megye bányászattörténetének minél szélesebb körére kiterjeszteni. Anyakönyvi kutatásokat kezdtünk Rudabánya vonatkozásában mely kiterjed mind az egyházi, mind az állami anyakönyvekre. Nagy figyelmet fordítottunk a mindinkább háttérbe szoruló bányász hagyományokra, a szokásokra, a viseletre, és az évfordulókra így:

- az első világháború kitörésének 100. évfordulója kapcsán
- a település történetéhez kötődő egyéb évfordulókhoz
- 1956 –os forradalom és szabadságharc évfordulója kapcsán Rudabányáról tartott előadás tanulmány formájában való megírása

Ezek közül néhány már publikálásra került, illetve a múzeum munkatársai különböző rendezvényeken előadások formájában közreadták. Folytattuk az előző években megkezdett

programunkat: a településre vonatkozó sajtómegjelenéseket adattárunkba gyűjtjük, elhelyezzük, illetve magánszemélyektől fényképeket is digitalizáltunk.

2. Rendezvények, konferenciák az intézményben

A Bányászattörténeti Múzeum idén is változatos programokat igyekezett kínálni az ide látogatóknak.

A három állandó kiállítás mellett, ebben az évben 1 időszaki tárlattal is várta látogatóit intézményünk. A Múzeumok Éjszakája rendezvény keretein belül a „„**Gyűjthető múlt**”-Válogatás a Magyarhoni Földtani Társulat Év ásványa és Év ősmaradványa rajzpályázatára beérkezett alkotásaiból –**időszaki vándorkiállítás** (Bányászattörténeti Múzeum) (2017. június 24.). A múzeum szolgáltatásai között különösen hangsúlyos helyet foglalnak el a múzeumpedagógiai foglalkozások, melyek rendkívül nagy népszerűségnek örvendenek a diákok körében, de természetesen az óvodások számára is vannak foglalkozásaink.

Nyári programjaink között már évek óta meghatározó a Múzeumok Éjszakája rendezvénysorozatban való részvétel, június 24-én, amikor szinte minden korosztály megtalálhatta az érdeklődésének megfelelő programot. Programjaink összeállításakor igyekeztünk valamennyi korosztályra figyelemmel lenni így már 16.30-tól vártuk a legkisebbeket 17.30-ig kézműves-foglalkozás – Pácz János segítségével fonott **mécsesstartó** készítés a múzeum udvarán ezenkívül Pácz Tímeával arcfestéssel.

Ezt követően a hivatalos program **17.30**-kor vette kezdetét a zsúfolásig megtelt Gvadányi József Művelődési Házban, amikor Papp Andrea a Bányászattörténeti Múzeum intézményvezetője köszöntötte a megjelent vendégeket. Külön örömünkre szolgált, hogy az eseményen részt vett Szobota Lajos Rudabánya Város polgármestere, Dr. Sallai Árpád címzetes főjegyzője, Veres Lajos és Novák Péter alpolgármesterek, a képviselőtestület tagjai, az intézmények vezetői, meghívott vendégeink és minden érdeklődő a megtisztelt minket jelenlétével.

A rendezvényt ezt követően a rudabányai Gvadányi József Városi Művelődési Ház Csillagfény mazsorett csoportja nyitotta meg. Majd **A libapásztorlány lakodalma** című - *népi játékot* láthatták vendégeink *A rudabányai Gvadányi József Városi Művelődési –ház Viktor Gyula Gyermekek Színjátékszó - csoportjának előadásában.* A rendezvényt ezt követően 18.00-tól: **Rudabányait, egy új ásvány a tudomány számára Rudabányáról – Dr. Szakáll Sándor** tanszékvezető egyetemi tanár vetített képes előadására került sor - Miskolci Egyetem. 18.30-tól

a rendezvényt a rudabányai Rozmaring Asszonykórus műsora színesítette. A rendezvény helyszíne átkerült a múzeumba, ahol **19:00-tól: „Gyűjthető múlt”- Válogatás a Magyarhoni Földtani Társulat Év ásványa és Év ősmaradványa rajzpályázatára beérkezett alkotásaiból – időszaki vándorkiállítás** megnyitójára került sor, amelyet **Dr. Bodor Emese Réka** *Az Év ásványa és Év ősmaradványa program koordinátora* Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Földtani és Geofizikai Gyűjteményi Főosztály tudományos munkatársa nyitott meg. Az este hátralévő részében pedig rendhagyó tárlatvezetésekre került sor az állandó kiállításokban.

A múzeum munkatársai rész vettek a **VIII. Rudabányai Városnaphoz** kapcsolódó Ásványfesztivál lebonyolításában, s ez időszakban hosszabb nyitva tartással várták a vendégeket. **(2017. augusztus 31-szeptember 1-2.)**

Idén **20. alkalommal** került megrendezésre **2017. október 18-án a Múzeumi Nap** Rudabányán a Bányászattörténeti Múzeum, az Érc-és Ásványbányászati Múzeum Alapítvány valamint a Gvadányi József Városi Művelődési Ház közös szervezésében, a Gvadányi Emlékhét keretén belül. Különleges alkalom volt ez, a múzeum életében, hiszen ez volt a jubileumi 20. Múzeumi Nap szakmai előadásokra került sor a Gvadányi József Városi Művelődési Házban szép számban megjelent közönség előtt.

Hadobás Sándor nyug. múzeumvezető, kuratóriumi elnök (Bányászattörténeti Kutatások Alapítvány, Rudabánya): **Müller János kohászatunk reformkori újítoja**

Dr. Nagy Péter történész (Ózd) :**Telepiek és bejárók – Ózd környéki bányásztársadalom a kezdetektől az államosításig**

Kőmíves Tibor levéltáros (Miskolci Egyetem - Könyvtár, Levéltár, Múzeum, Miskolc) :**"Vivát Academia!" Selmei diákhyagományok a Miskolci Egyetemen**

Sóvágó Gyula bányamérnök, technikatörténész (Miskolc-Rudabánya): **Fejezetek az OMBKE rudabányai helyi csoportjának történetéből**

Papp Andrea történész-muzológus, múzeumvezető (Bányászattörténeti Múzeum, Rudabánya): **A vasércbányászat Rudabányán a Rima idején (1928-1946)címmel.**

A vendégek és meghívottak számára lehetőség nyílt kötetlen beszélgetésre, ahol felidéztek a múzeummal kapcsolatos élményeiket.

3. Részvétel tudományos intézményközi programokban

2017-ben lehetőségeinkhez igazodva több alkalommal vehettünk részt más intézmények szakmai-tudományos rendezvényein.

A 2008-ban kötött partner-megállapodás értelmében idén is eljuttattuk az általunk digitalizált régi és újabb szakkiadványokat a MEK állományába az Országos Széchényi Könyvtár által működtetett Magyar Elektronikus Könyvtárba, ahol azok megjelennek, és így az interneten keresztül a világon bárhol és bárki számára hozzáférhetőek. Intézményünk csatlakozott a szakmúzeumok kiadványainak digitalizálási programjához, amelyet az Arcanum Adatbázis Kft. valósított meg. Szakmai tapasztalatcsere szempontjából is hasznosak voltak a fent említett rendezvények.

2017. március 11-12. között került megrendezésre a Nemzetközi Ásványbörze a Miskolci Egyetemen, ahol 3 fővel képviseltettük magunkat.

2017. április 5-én múzeumunk munkatársának tanulmánya az 56-os Intézet évkönyvében jelent meg, amely alkalomból könyvbemutatót vett részt Papp Andrea: A munka és mindennapok világa Rudabányán az 1950-es években. *Egy műszaki ellenőr visszaemlékezésének tükrében* In: Rainer M. János – Valuch Tibor (szerk.): Munkások '56. Az 1956-os Intézet 2016-2017-es évkönyve. 1956-os Intézet, Budapest, 2017. 57-79.

Múzeumunk munkatársa Papp Andrea angol nyelven tartott előadást Görögországban a Ionanniai Egyetemen megrendezett nemzetközi konferencián *Restart of the mining activity in late '19 th century and its far reaching social effects – A case study of Rudabanya. A bányászat újraindításának hosszútávú társadalmi hatásai* címmel 3rd International Conference in Economic and Social History "Labour History: production, markets, relations, policies (from the late Middle Ages to the early 21st century)". Greek Economic History Association and the Department of History-Archaeology of the University of Ioannina, Ioannina (Görögország), **2017. május 25.)**

2017 szeptemberében a rozsnyói Bányászati Múzeum társszervezésében szintén nemzetközi konferencián szerepelhettünk. Papp Andrea (Múzeum historie banictva, Rudabanya, HU): *Hospodarsky a kulturny vplyv zelezoru dneho banictva pocas p osoben ia Rimavskomuranskej spolocnosti v rokoch 1928-1946 na zivot v Rudabanyi. XXI. konferen - Acia Etnológ a múzeum. Banictvo v našich múzeách a jeho prezentácia 19 September /2017. Rožnava.* (Papp Andrea: A rudabányai vasércbányászat gazdasági és kulturális hatásai a Rima idején (1928-1946) címmel tartott előadást **2017. szeptember 19. Rózsnyó/Szlovákia.**

2017 szeptemberében vette kezdetét és decemberben ért véget a Herman Ottó Múzeum által kidolgozott mintaprojekt múzeumunkban való megvalósítása, mint mentorált intézményben. "A Herman Ottó Múzeum Közösségi élmény és múzeumi interpretáció középiskolai csoportok bevonásával című mintaprojektje EFOP-3.3.3-VEKOP-16-2016-

00001, Múzeumi és könyvtári fejlesztések mindenkinek” című projekt támogatásával valósulhatott meg.

A Herman Ottó Múzeummal való közös pályázat lehetősége, jó alkalmat jelentett a Bányászattörténeti Múzeumnak,- mint egykori tagintézményének,- hogy a korábbi múzeumpedagógiai pályázatra építve éljen egy új lehetőséggel, amely a mai kor kívánalmainak megfelelően közelebb hozza a múzeumot, az azt látogató célközönség számára leginkább az általános és középiskolás diákokhoz.

A pályázathoz szükséges oktatási-nevelési intézmény kiválasztásánál egyik szempont volt a múzeumtól való távolság, valamint hogy az iskola pedagógiai programjába és helyi tantervébe ez illeszkedjen. A kazincbarcikai Szalézi Szent Ferenc Gimnázium diákjai számára a vizuális kultúra oktatás keretében a médiaismeretek és médiaprojektek a tananyag részét képezik 12. évfolyamban, így a kisfilmek készítésében már kisebb-nagyobb tapasztalattal rendelkeznek. Jelen pályázatban 29 diák vett részt a filmek és bútorok kivitelezésében a 9-12. évfolyamokból, így tehát voltak olyan diákok is, akik számára ez teljesen új terep volt, így ennek köszönhetően hamarabb kerülhettek kapcsolatba filmkészítéssel, mint az iskolában. Az oktatási intézmény részéről Bukodiné Sólyom Ilona rajz és médiaismereteket oktató pedagógus választotta ki, szervezte meg a projektben résztvevő diákcsoportot.

Intézményünk iskolai közösségi szolgálat teljesítését is lehetővé teszi, így öröm volt számunkra, hogy az egykori közösségi szolgálatot teljesítőket viszontláthattuk a múzeumban a pályázat keretében. Jelen pályázat pedig hozzájárulhat, hogy a jövőben még többen teljesítsék nálunk a közösségi szolgálatot, hiszen az elkészült kisfilmek a világhálón bárki számára hozzáférhetőek, így más iskolák diákjai is láthatják azokat, ha a youtube videómegosztó weboldalon rákeresnek.

Bányászattörténeti Múzeum – mely műszaki- technikatörténeti, történeti- és természettudományi gyűjteményekkel rendelkezik, s ennek megfelelő állandó kiállítással, a résztvevők számára, a helyszín megismerése előtt a „kihívás” érzetét keltette. Majd a program szerinti 2. témanap a kiállításokkal való megismerkedés, eloszlatta a kezdeti félelmeket, és elindult a „brainstroming”, amely során kiderült milyen sokoldalúan közelíthető meg a bányászat, mint téma. Létrejöttek a stábok összesen 6, hogy a „Mine Pictures” a diákok szemével mutassa be a kiállításokat. A filmkészítés technikai háttéréről és gyakorlati kivitelezéséről elméleti alapozással és hazai és külföldi példák bemutatásával került sor.

A filmek forgatásához szükséges eszközöket, jelmezeket előkészítettük a stáboknak. A forgatásra októberben került sor, amikor a múzeum látogatottsága veszít intenzitásából, így a múzeum mindennapjai ebben a formában nem kerülhettek be a filmekbe, viszont így a

stáboknak csak egymáshoz kellett igazodniuk a felvételek készítésénél, hogy ne zavarják egymást. A felvételek készítését követően következett a forgatókönyvek alapján a „filmmé” vágás, amely plusz időt 15-20 munkaórát is igénybe vett a témanapokon kívül, a szabadidő terhére. **A következő 6 kisfilm készült el: Emlékek, Álom a múzeumban, A türelemüveg, Képzeltégek, De én láttam, Ahol a múlt elkezdődik címekkel, amelyek a youtube internetes oldalon elérhetőek bárki számára.**

A pályázat második komponensében a közösségi térbe bútorok tervezésére került sor, amelyben az Eszterházy Károly Egyetemről (Eger) segítségünkre volt a Vizuális Művészeti Tanszék oktatója Dr. Balázs Péter és hallgatói. A múzeumunk esetében főleg a külső térben, az udvaron, az egyes épületek között van arra hely, hogy „megújítsuk”, illetve „megtöltsük” azt. Az első ötlettervek után, rajzolás és makettezés következett, amelyhez a helyi városüzemeltető kft. segítségével, hulladékfából „mini raklapok” készültek, ezzel is segítve a bútorok rajzbeli és térbeli megtervezését. Szerencsére a Herman Ottó Múzeum segítségével néhány bútor ténylegesen elkészülhetett raklapokból. 2 db felnőttek számára alkalmas ülőpad, valamint egy 3 elemes, variálható bútor kisiskolások, óvodások számára. Az alkotás öröme érződött a diákokon, fúrás, csiszolás, majd festés az általuk kitalált színekben vizesalapú kültéri vékonylazúrral. A munka itt nem fejeződött be, hiszen a tervek egy része papíron maradt, de a jövőben biztosan megtaláljuk azt a lehetőséget, hogy azok is megvalósulhassanak.

A mai kor adhatta lehetőséget, a közösségi oldalon létrehozott zárt csoport, jó kommunikációs csatorna volt, ahol írott és képi formában is segíthettük egymást. Pályázat gyakorlati eredményein túl 6 kisfilm, és 3 bútor, egyéb más hozadéka is volt. Hozzájárult ahhoz, hogy olyan külső visszajelzést kapjunk a múzeum kiállításairól, munkájáról, amelyet a vendégkönyv, vagy kérdőíves felmérés nem mindig ad vissza. A kisfilmek tekintetében elmondható, hogy mindegyik más-más szempontból értékes és izgalmas. A bányászat napjaikra már csak szinte múzeumi körülmények között tanulmányozható hazánkban, ezért is fontos e régi iparág múltjának széleskörű népszerűsítése, értékeire való figyelemfelkeltés. Természetesen a lehetőségeket koránt sem merítették ki a diákok, hiszen a számos téma maradt még. A bútorok készítésénél alapvető környezetvédelmi szempontot, mint az újrahasznosítást vettük figyelembe, illetve környezetre, egészségre veszélytelen festéket használjunk.

A résztvevő diákok számára jó lehetőséget teremtett a pályázat a múzeumi munka megismerésére, valamint saját képességeik fejlesztésére is. Az egykorú és a különböző évfolyamok együttműködésére, a vitás helyzetek kezelésére, a csapatmunka előnyeire és hátrányaira, s a vállalt feladat érdekében a többletmunkára. Jó tapasztalatot jelentet a munka világába való betekintésére, hogyan álltak a feladatokhoz, a felmerülő problémákhoz a múzeum

munkatársai. S talán az sem elhanyagolható eredmény, hogy a múzeumpedagógiai munkát is vonzóvá tudtuk tenni mind a diákok, mind a résztvevő iskola tanárainak körében.

Összességében a témanapok alkalmával és a diákokkal történt beszélgetések során kapott visszajelzések alapján kijelenthető a pályázat rendkívül sikeres lebonyolítása, és mint mintaprojekt elemenként is bármely múzeum számára adaptálható.

2017 júliusában és októberében revízióra került sor a Herman Ottó Múzeum munkatársa által, amely a természettudományi és a történeti tárgykölcsönzést érintette, a műtárgykölcsönzési szerződés előkészítése céljából.

2017. novemebr 10-én a Gvadányi József Általános Iskolával közösen tartottunk megemlékezést a múzeum udvarán álló I. világháborús emlékmű előtt.

2017. december 4-én Felsőtelekesen borbála-napi megemlékezésen vettünk részt, valamint szintén ezen a napon a helyi általános iskola tanulói számára illetve **december 5-én** az óvodások számára is **Borbála-napi játszóház** keretében ismertettük meg a résztvevőket ezzel a bányász hagyománnyal.

2017. december 12. Marjalaki konferencia megrendezésére került sor a Miskolci Akadémiai Bizottság székházában, ahol Papp Andrea Viktor Gyula (1933-2007) Istvánffy díjas néprajzkutatóról tartott előadást.

Múzeumunk munkatársa Papp Andrea folytatta munkáját abban a kutatási pályázatban (2016-2019) több kutatóval együtt, melyet Dr. Valuch Tibor (MTA doktora) irányít, és ez részben érinti disszertációjának elkészítését, is illetve a kutatásának kibővítését, az OTKA pályázati rendszerén belül, illetve ennek támogatásával jutott el görögországi Ionanniába.

3. Kutatószolgálat; külső kutatók száma

2017-ben – az előző évekhez hasonlóan – elsősorban egyetemisták és középiskolások számára szolgáltattunk adatokat és biztosítottunk kutatási lehetőséget akár a múzeumban helyben, vagy elektronikus formában (e-mail-ben), de több esetben múzeumi és egyetemi szakemberek is igénybe vették anyagainkat.

Az év folyamán több főiskolai és egyetemi diplomamunka, disszertáció elkészítéséhez nyújtottunk segítséget, adatokat egyéni kutatók részére is (11 fő).

VI. KIÁLLÍTÁSOK, LÁTOGATOTTSÁG

a) Állandó kiállítások

A múzeum főépületében látható a Mozaikok Borsod-Abaúj-Zemplén Megye bányászatának történetéből című ideiglenes állandó kiállítás, amely 2006-ban készült. Anyagát folyamatosan

alakítjuk, bővítjük, gazdagítjuk, annak érdekében, hogy a látogatók minél szemléletesebben és szélesebb körűen tájékozódhassanak a témáról. A Földvári Aladár Kiállítóteremben a Magyarországi bányahelyek ásványai c., 2004-ben megnyílt állandó kiállításunk, itt a nyíregyházi letét cseréje miatti változásokra került sor. A múzeum udvarán levő mesterséges táróban pedig a Föld alatti bányaművelési módok c. bemutató tekinthető meg.

b) Időszakos kiállítások

Idén 1 időszaki tárlat is várta vendégeinket, „**Gyűjthető múlt**”- Válogatás a Magyarhoni Földtani Társulat Év ásványa és Év ősmaradványa rajzpályázatára beérkezett alkotásaiból – **időszaki vándorkiállítás** megnyitójára került sor, amelyet **Dr. Bodor Emese Réka** *Az Év ásványa és Év ősmaradványa program koordinátora* Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Földtani és Geofizikai Gyűjteményi Főosztály tudományos munkatársa nyitott meg. **(2017.06.24.-2017.10.24.)**

3. A kiállításokhoz kötődő közművelődési és közönségkapcsolati tevékenység

Az állandó kiállításokat – igény esetén, vagy szervezett programok keretében – tárlatvezetés keretében mutattuk be. Az időszaki kiállításokhoz vetített képes előadások, múzeumpedagógiai és kézműves foglalkozások kapcsolódtak. Az általános iskolások, óvónők, tanárok részére, bemutatókat, játékos programokat rendeztünk a kiállítások nyújtotta ismeretek felhasználásával. van. A múzeumban kialakítható előadótérben rendszeresen tartottunk előadásokat, bemutatókat a múzeumot látogató általános és középiskolások, valamint felsőoktatási intézmények hallgatói számára. A helyi és a környező településeken működő civil szervezetek tagjai ugyancsak többször voltak vendégeink.

a) Látogatók száma

2017. évi látogatottság	Teljes árú belépőjegyet vásárlók	Kedvezményes belépőjegyet vásárlók	Ingyenes látogató	Összes	Összesből diák
Bányászattörténeti Múzeum Rudabánya	698	1360	4199	6257	3074

A látogatók száma összességében az előző évhez képest minimális növekedést mutat, a teljes árú belépő jegyet vásárlók **2017:698 fő**, (2016: 743 fő) és a kedvezményes belépőjegyet vásárlók számában **2017:1360 fő** (2016: 1380 fő) a fizető vendégek számában ez 65 főnyi csökkenést jelent, külföldi látogatók becsült száma kb. 160 főre tehető ebben az évben.

b) Tárlatvezetések, múzeumpedagógiai foglalkozások

19 alkalommal iskolai történelemórát és tárlatvezetést tartottunk a múzeumban a rudabányai és a környékbeli általános iskolások részére, valamint a hozzánk érkező csoportok számára. A kialakult gyakorlatnak megfelelően *Kazincbarcikáról* és a környék más településeiről több általános és középiskola rudabányai kirándulást szervezett 2017-ben is, amelynek programját – múzeum- és bányalátogatás, ásványgyűjtés, a műemlék református templom megtekintése. A vendégkönyvi bejegyzések alapján látogatóink elégedettek kiállításainkkal és a kapott ismeretekkel, sok dicsőretet kaptunk.

A miskolci, szegedi, debreceni, budapesti, egri, nyíregyházi és szombathelyi felsőoktatási intézmények történelem és földtudományi szakos hallgatói 2017-ben is több alkalommal tekintették meg múzeumunkat.

2010 őszétől Rudabányán múzeumpedagógiai oktatótér és virtuális informatikai pont került kialakításra a TIOP pályázatnak köszönhetően. A múzeumpedagógiai foglalkozásokhoz szükséges eszközöknek köszönhetően (bútorok, modern számítástechnikai eszközök (számítógép, projektor, érintőképernyő, webkamera stb.), a fogyatékkal élőkre, elsősorban a vakokra és gyengénlátókra tekintettel pedig speciális számítógép és szoftver) bővült a diákok számára nyújtott programok lehetősége rendhagyó múzeumi órákkal és tematikus foglalkozásokkal:

Múzeumi órák

A múzeum története. A bányászat fejlődése. A résztvevők megismerhetik a bányászati muzeológia kialakulását és fejlődését, a rudabányai múzeum történetét és az állandó kiállításokat, illetve a bányászati technika fejlődését a kezdetektől napjainkig.

Gvadányi József élete és munkássága. Rendhagyó irodalomóra keretén belül bemutatjuk a rudabányai születésű, és családja révén a helyi bányászathoz is kötődő Gvadányi József költő életét és munkásságát.

A rudabányai református templom Rendhagyó művészettörténet-óra keretében ismertetjük meg a tanulókat a középkori bányaváros egyetlen helyben megmaradt emlékével, a műemlék ref. templommal, előzetes egyeztetés után az óra megtartására a templomban is sor kerülhet.

Tematikus foglalkozások

A bányavilágítás fejlődése. Az állandó kiállításához kapcsolódó tematikus foglalkozáson végig kísérhető a bányavilágítás fejlődése az őskortól egészen napjainkig. A gyerekek kézbe

vehetik és működés közben is láthatják a különböző világító-eszközöket. A foglalkozás kiegészülhet egy római vagy középkori cserépmécses agyagból vagy gipszből történő megformázásával.

Az ásványok és őslények világa. Az állandó ásvány- és őslény-kiállítás megtekintése során átfogó képet kapnak a résztvevők a hazai, és különösen a rudabányai ásványokról, ősmaradványokról. A foglalkozás igény és lehetőség szerint kiegészülhet ásványgyűjtéssel vagy ásványok, ősmaradványok mikroszkópos vizsgálatával.

A Rudapithecus hungaricus. Rudabánya világhírű őslénytani leleteinek bemutatása vetítettképes előadás keretében. A foglalkozáshoz kapcsolódik az őslénytani kiállítás megtekintése (a Rudapithecus-leletek másolatai láthatók itt), és lehetőség nyílik a lelőhelyre történő kirándulásra is. Kivételes esetben, előzetes egyeztetés után néhány eredeti lelet bemutatására is lehetőség nyílhat dr. Kordos László professzor, kutatásvezető segítségével.

Múzeumpedagógiai foglalkozások 2017	Foglalkozások száma	Résztvevők száma
	20	568

Örömmel tapasztaljuk, hogy mind nagyobb számban veszik igénybe ezt a szolgáltatásunkat az óvodáktól a középiskoláig. A TIOP pályázatunkkal kapcsolatos éves jelentéstételi kötelezettségnek is eleget tettünk, amely minden év október 25.-éig esedékes.

c) Egyéb rendezvények, filmvetítések, előadások, vetélkedők, gyűjtőtáborok

2017. augusztus 31-én tevékenyen részt vettünk az **IV. Rudabányai Ásványgyűjtő Fesztivál** lebonyolításában, a helyszínen Bics István segítette a gyűjtőket. Ezenkívül pedig a **2017. szeptember 1-2, között** sorra kerülő **Bányásznapi** és az **X. Városnapi** helyi előkészítésében és lebonyolításában.

A múzeum munkatársai 31 alkalommal tartottak előadást általános és középiskolások és a számára, továbbá különböző rendezvényeken, amelyeket többnyire power point bemutatóval illusztráltak.

VII. MÉDIAKAPCSOLATOK. MÉDIA-MEGJELENÉSEK SZÁMA

Múzeumunk régóta jó kapcsolatokat ápol a megyei és az országos sajtó munkatársaival, aminek köszönhetően rendszeresen írnak rólunk a lapokban, folyóiratokban. A különböző szintű (körzeti, regionális, országos) rádiók és televíziók munkatársai is gyakran járnak nálunk, beszámolnak minden fontosabb eseményünkről 4 alkalommal. Ez közül kiemelendő a Szent

István Rádióban Tudományról kultúráról mindenkinek című műsor, amelyben a múzeum bemutatása hangzott el. 2017-ben az Észak-Magyarország c. megyei napilapban 2 alkalommal jelent meg a múzeummal (is) kapcsolatos cikk, tudósítás. Ezek mellett számos más lapban is olvashattak rólunk az érdeklődők. Az internetes portálokon is gyakran megjelentünk a különböző eredmények, események kapcsán. Rudabánya Város honlapján és a múzeum Facebook oldalán is rendszeresen tájékoztattuk az érdeklődőket az intézmény életéről, kiállításairól, egyéb eseményeiről.

VIII. Múzeumi informatika

Múzeumunk – az alapítványi támogatásnak köszönhetően – rendelkezik minden olyan berendezéssel és lehetőséggel, amelyek nélkülözhetetlenek a korszerű informatikában. A munkatársak az eszközök használatához, alkalmazásához megfelelő ismereteket bírnak. Az eddigi lehetőségeink a múzeumpedagógiai pályázatnak köszönhetően bővültek 2010 óta 12 db számítógéppel (operációs rendszerrel és vírusvédelemmel), melyek közül egy 1 db érintőképernyős és 1 db felolvasó szoftverrel van ellátva a vakok és gyengén látók számára.

IX. SZAKMAI ÉS TÁRSADALMI KAPCSOLATOK

1. Nemzetközi kapcsolatok

Évtizedek óta nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezünk, amelyek az utóbbi években a korszerű lehetőségeket kihasználva átalakultak, megújultak, tovább szélesedtek. Látogatóink között számos nemzet képviseltette magát idén is: angol, német, szlovák, cseh, lengyel, svájci amerikai, osztrák, hogy csak néhányat említsünk.

2. A munkatársak tevékenysége, tisztségei szakmai, szakmai-társadalmi és szakmai érdekvédelmi szervezetekben, képzésekben való részvétel

A munkatársak több szakmai-tudományos szervezetnek (MAMUT, Hajnal István Kör stb.) is tagjai, és rendszeresen részt vesznek azok rendezvényein.

Papp Andrea megszerezte az abszolutóriumot az Eszterházy Károly Főiskola Történettudományi Doktori Iskolájában, így a disszertáció elkészítése és megvédése áll előtte.

VIII. ÖSSZEGRZÉS

A vendégkönyvi bejegyzések, és visszajelzések mind elismerőleg nyilatkoznak mind a kiállításokról, mind a múzeum munkájáról, s megerősítenek bennünket - a nehézségek ellenére is – hogy napjaink kihívásaihoz igazodva, a megújulni képességgel a múzeum helyt tud állni a

változó világban. A jövőt illetően, pedig fontos az összefogás és a tervek, hogy ha megfelelő lehetőség nyílik, akkor készen álljunk azok megvalósítására.

Végezetül pedig szeretnék köszönetet mondani fenntartónknak Rudabánya Város Önkormányzatának, hogy biztosította intézményünk működését, a Pénzügyi Csoport munkatársainak, a Rudabányai Városüzemeltető Nonprofit Kft. munkatársainak, a múzeum munkatársainak a 2017. évben végzett munkáját, és minden önkéntesnek, támogatónak, aki segítette múzeumunkat.

Az intézmény igyekezett takarékos gazdálkodást folytatni, feladatait maximálisan ellátni. Kérem a testületet a beszámoló megvitatásra és elfogadására az 1997. évi CXL: törvény 50.§ 2 bekezdése a) pontja alapján.

Rudabánya, 2018. április 12.

.....*Papp Andrea*.....
Papp Andrea
intézményvezető

